

KOD UCZNI

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Egzamin ósmoklasisty

Język polski

Czas pracy: 120 minut

Liczba punktów do zdobycia: 50

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych **stronach** jest wydrukowanych **20 zadań**.
2. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
3. Na tej stronie wpisz swój kod, numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
4. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
5. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora.
7. W zadaniach zamkniętych, tj. 1–4, 9–10, 13–15 oraz 17, poprawna jest zawsze tylko jedna odpowiedź.
8. Rozwiązania zadań otwartych, tj. 5–8, 11–12, 16, 18–20, zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu egzaminacyjnym. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu poleceno inaczej.

Powodzenia!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Stefan Żeromski

Szyfowe prace

- A... – mruknął Sztetter. – Wasza familija¹?
- Zygier – rzekł nowy uczeń. [...]
- Chcesz pan uczyć na lekcje języka polskiego?
- Rozumie się! Przecież to nasz język ojczysty... (*Wied' eto nasz rodnoj jazyk*). [...]
- Proszę mi powiedzieć – rzekł jeszcze nauczyciel – co pan czytałeś, w jakim kierunku?
- Czytałem... tak dosyć rozmaitych rzeczy.
- A z literatury polskiej?
- Uczyliśmy się kolejno, systematycznie, okresami. [...]
- Cóż pan czytałeś np. z Mickiewicza? [...] Jakiż utwór podobał się panu najbardziej?
- Czy ja wiem? *Trzecia część... Improwizacja, Pan Tadeusz, Księgi Pielgrzymstwa...*

Sztetter umilkł. Po chwili zapytał jeszcze.

- No, a cóż pan wiesz o Mickiewiczu?

Uczeń wyraźnie, jasno i bardzo szczegółowo opisał w języku rosyjskim młodość poety, związek Promienistych, Filomatów i Filaretów, aresztowania, uwięzienie i deportację. Wprost od tych szczegółów najniespodzianie zjechał z Wilna do Warszawy i już nie ku profesorowi, lecz w stronę klasy zwrócony jał wyborną i bardzo piękną ruszczyzną z chwalebnym uniknięciem „polonizmów” plastycznie malować napad podchorążych na Belweder w nocy 29 listopada.

Oszołomiony belfer, pragnąc co tchu przerwać ten wykład, rzucił pytanie:

- Umiesz pan może co na pamięć?
- Tak, umiem to i owo.
- Proszę powiedzieć.

Zygier złożył książkę, przez chwilę się namyślał i wnet zaczął mówić głosem nie donośnym, ale dźwięcznym jak szlachetny metal:

Nam strzelać nie kazano. Wstąpiłem na działo...

Usłyszawszy te wyrazy, Sztetter zerwał się na równe nogi i zaczął machać rękami, ale Zygiek nie umilkł. Jakby odepchnięty jego wzrokiem nauczyciel siadł na swym krześle, podparł głowę rękoma i nie spuszczał oka z szybek we drzwiach. W klasie stała się cisza. Wszystkie oczy skierowały się na wypowiadającego „wiersze polskie”. Ten mówił równo, ze spokojem i umiarkowaniem, ale jednocześnie z jakąś ukrytą w słowach wewnętrzną gwałtownością, która kiedy niekiedy, w pewnych cesurach, wymykała się między sylabami. Dziwne, niesłychane słowa przykuwały uwagę, potężny obraz boju roztwierał się przed oczyma słuchaczy – i nagle mówca dźwignął swój głos o stopień wyżej:

*Gdy Turków za Bałkanem twoje straszą spiże,
Gdy poselstwo francuskie twoje stopy liże,
Warszawa jedna twojej mocy się urąga!
Podnosi na cię rękę...*

Stefan Żeromski, *Szyfowe prace*, Konin 2019.

¹ Familia – nazwisko

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Z rozmowy Zygiera z nauczycielem wynika, że chłopak jest patriotą.	P	F
Opisana w powyższym fragmencie powieści scena jest momentem przełomowym w życiu profesora Sztettera.	P	F

Zadanie 2. (0–1)

Dokończ zdanie. Odwołując się do całości lektury, wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zygier wygłasza wykład w języku rosyjskim, ponieważ

- A. był z pochodzenia Rosjaninem.
- B. wydarzenia dzieją się na lekcji języka rosyjskiego.
- C. był to język wykładowy w gimnazjum klerykowskim.
- D. nie chciał być rozumianym przez pozostałych uczniów.

Zadanie 3. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Użyte w tekście sformułowanie *jął wyborną i bardzo piękną ruszczyznę z chwalebny uniknięciem „polonizmów” plastycznie malować napad podchorążych na Belweder* ma wydźwięk A/B i w kontekście całej lektury służy ukazaniu C/D.

- A. ironiczny
- B. pozytywny
- C. wyższości języka rosyjskiego nad polskim.
- D. pogardy wobec działań rusyfikacyjnych.

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Bernard Zygierec recytuje fragment

- A. *Dziadów* cz. III.
- B. *Reduty Ordona*.
- C. *Śmierci Pułkownika*.
- D. *Pana Tadeusza*.

Zadanie 5. (0–2)

Reakcje nauczyciela i chłopców na recytację Zygiera bardzo się różnią. Jakie zdradzają emocje Sztettera, a jakie uczniów? Podaj po dwa przykłady.

a) emocje Sztettera:,

b) emocje uczniów:,

Zadanie 6. (0-3)

Przeczytaj podaną definicję, a następnie wykonaj zadanie.

Konformista – «człowiek, który bezkrytycznie podporządkowuje się normom, wartościom i poglądom uznawanym za obowiązujące w danej grupie»

Czy profesora Sztettera można nazwać konformistą? Uzasadnij swoją odpowiedź, odwołując się do przywołanego fragmentu *Szyzyfowych prac*, całej powieści oraz podanej definicji.

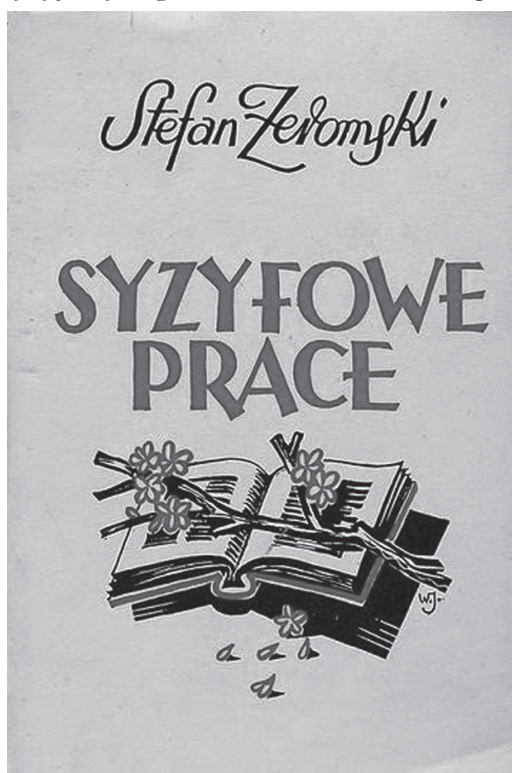
.....

.....

.....

Zadanie 7. (0-2)

Poniżej okładka jednego z wydań *Szyzyfowych prac* Stefana Żeromskiego.

Źródło: <http://galeriakongo.blogspot.com/2014/06/szyzyfowe-prace-stefan-zeromski.html>

W kontekście całego utworu wyjaśnij sens umieszczenia na niej kwitnącej gałązki. Odczytaj jej znaczenie dosłowne i metaforyczne.

a) znaczenie dosłowne:

.....

b) znaczenie metaforyczne:

.....

Zadanie 8. (0–2)

Jakie miejsce – wysokie czy niskie – w twoim rankingu lektur obowiązkowych poznanych w szkole podstawowej zajmuje powieść Stefana Żeromskiego? Uzasadnij swój wybór dwoma argumentami.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–1)

Uzupełnij zdania. Wpisz w wyznaczone miejsca A albo B.

- A. nie jeden
B. niejeden

1. I dzisiaj czytelnik wzrusza się, czytając *Syzyfowe prace*.
2., ale wielu patriotów walczyło z rusyfikacją.
3. Wśród Polaków żyjących pod zaborami prezentował taką postawę jak Zygier.

Zadanie 10. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W zdaniu *Zygier złożył książkę, przez chwilę się namyślał i wnet zaczął mówić głosem nie donośnym, ale dźwięcznym jak szlachetny metal* zastosowano A/B w celu podkreślenia C/D głosu recytatora.

A. porównanie	C. wyrazistości
B. ożywienie	D. delikatności

Zadanie 11. (0–3)

Zredaguj zaproszenie na wykład profesora Andrzeja Madalińskiego, wybitnego historyka, poświęcony współczesnemu patriotyzmowi. Zachęć kolegów i koleżanki do udziału w nim, używając dwóch argumentów.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Zaproszenie

.....

.....

.....

.....

.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.**Magdalena Goetz*****Współczesny patriotyzm***

W ostatnich latach wzrosło zainteresowanie młodzieży patriotyzmem. Młodzi ludzie manifestują je, np. nosząc odzież i gadzety z barwami narodowymi i symbolami walki o niepodległość (np. znakiem Polski Walczącej). Wydaje się też, że wzrasta ich zainteresowanie historią Polski oraz wojskowością. Patriotyzm jednak może, a nawet powinien, mieć różne oblicza i nie należy go sprowadzać jedynie do walki narodowo-wyzwoleńczej. [...]

Internetowa encyklopedia PWN definiuje patriotyzm bardzo szeroko, jako „wszelkie umiłowanie ojczyzny jako miejsca swojego pochodzenia i/lub zamieszkania”. Takie ujęcie pozwala każdemu na swój sposób określić, co rozumie pod tym pojęciem i w jaki sposób chce (jeśli chce) realizować je w swoim życiu. Jednocześnie ta duża dowolność interpretacji sprawia, że niemal odkąd pojawiło się pojęcie patriotyzmu, wciąż trwa dyskusja o tym, jak można je rozumieć. Zdarza się, że jest to wręcz przyczyną konfliktów, ponieważ w wielu ludziach pojęcie to wywołuje silne emocje.

Czym patriotyzm jest, a czym nie jest

Nie zawsze jednak patriotyzm jest rozumiany właściwie. Miłość do ojczyzny i utożsamianie się ze swoim narodem należy odróżnić od postaw wyższości, wrogości i nienawiści wobec innych narodów i kultur. Te ostatnie postawy to ksenofobia, nacjonalizm i szowinizm – w żadnym wypadku nie należy mylić ich z patriotyzmem. Takie pomyłki mogą nas wiele kosztować, bo – jak pokazuje historia – często prowadzą do przemocy. Najbardziej jaskrawym tego przykładem jest zbrodnicza działalność III Rzeszy w okresie II wojny światowej, kiedy to machina państwowa i wojenna wywyższała naród niemiecki, a jednocześnie chciała zniszczyć lub zniewolić inne, „gorsze” narody – w tym Żydów i Polaków. To bardzo ważna historyczna lekcja, o której nie wolno zapominać.

Patriotą jest zatem ktoś, kto czuje miłość lub przywiązanie do kraju ojczystego, jest solidarny i utożsamia się ze swoim narodem. Natomiast wrogość wobec innych narodów, chęć ich poniżenia czy tym bardziej zniszczenia to szowinizm narodowy. Dzieci i młodzież powinni mieć świadomość tego rozróżnienia; wiedzieć, że patriotyzm to postawa oparta przede wszystkim na miłości, szacunku, oddaniu – a nie na nienawiści. [...]

Prawdziwy patriotyzm [...] również może być źródłem pozytywnej samooceny, ale w konstruktywny sposób – dzięki niemu możemy czuć się częścią większej całości, możemy też myśleć o sobie jako o jednostce potrzebnej i życzliwej innym, działającej na rzecz ojczyzny i jej mieszkańców. I tutaj docieramy do kwestii, jak może wyglądać patriotyzm XXI wieku w czasach pokoju.

Źródło: <https://www.glospedagogiczny.pl/artukul/wspolczesny-patriotyzm>

Zadanie 12. (0–2)

Uzupełnij poniższy tekst w taki sposób, aby stanowił streszczenie tekstu *Współczesny patriotyzm* Magdaleny Goetz.

Magdalena Goetz porusza w swoim tekście temat

Autorka stawia tezę, że

Przestrzega przed

Wysnuwa wniosek, że

Zadanie 13. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Autorka przywołuje encyklopedyczną definicję hasła <i>patriotyzm</i> w dosłownym brzmieniu.	P	F
Zdaniem Magdaleny Goetz niektórzy mają bardzo emocjonalny stosunek do pojęcia patriotyzmu.	P	F

Zadanie 14. (0–1)

Która z poniższych definicji najlepiej oddaje sposób rozumienia patriotyzmu na miarę XXI wieku przez Magdalenę Goetz?

- A. Gotowość przelania krwi dla narodu i kraju.
- B. Działanie na rzecz państwa i innych jego obywateli.
- C. Umiłowanie ojczyzny jako miejsca swojego pochodzenia lub zamieszkania.
- D. Poczucie silnej więzi emocjonalnej z krajem, podkreślanie wyjątkowości swojego narodu.

Zadanie 15. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1.–3.

Wypowiedź *Wydaje się też, że wzrasta ich zainteresowanie historią Polski oraz wojskowością* to przykład

A.	faktu,		1.	zawiera przypuszczenie autorki tekstu odnośnie do młodzieży.
B.	opinii,	ponieważ	2.	przywołane zostają konkretne dane dotyczące młodych ludzi.
			3.	nie ujawnia się w niej osobisty stosunek piszącej do stawianych tez.

Zadanie 16. (0–2)

16.1. Uzupełnij poniższe zdania właściwymi formami rzeczowników. Pamiętaj o poprawnym zapisie!

Autorka artykułu przestrzega przed patriotyzmem w postaci (ksenofobia)

i (szowinizm) Bycie prawdziwym (patriota)

to przyznawanie innym (kraj) i (naród)

należnej im (ranga) ze względu na ich (tradycja)

16.2. Przekształć podane zdanie pojedyncze na zdanie złożone.

Trzeba uczyć dzieci i młodzież rozróżniania patriotyzmu od poczucia wyższości nad innymi narodami.

.....

Zadanie 17. (0-1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Użyty w tekście Magdaleny Goetz wyraz *gadżet* to A/B, ponieważ został C/D.

- A. zapożyczenie
- B. neologizm

- C. utworzony przez autorkę na potrzeby tekstu.
- D. zaadaptowany do polszczyzny z języka angielskiego.

Zadanie 18. (0-2)

Bohater której lektury obowiązkowej pojmował patriotyzm nie tylko jako walkę o ojczyznę? Uzasadnij swoją odpowiedź dwoma argumentami.

.....

.....

.....

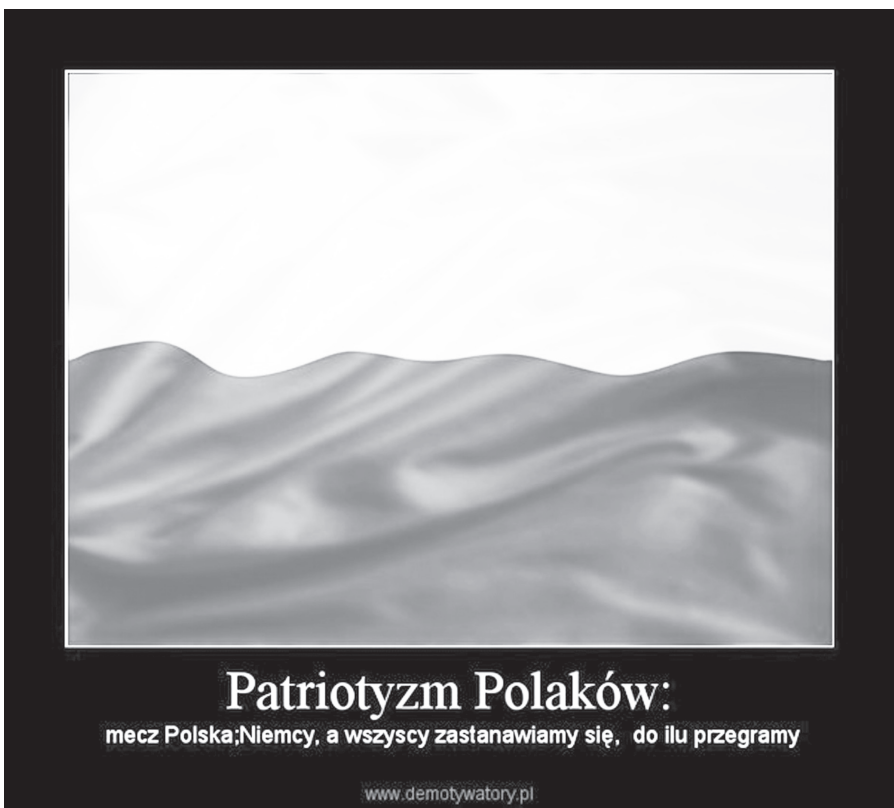
.....

.....

.....

Zadanie 19. (0-2)

Czy zgadzasz się z opinią autora poniższego mema na temat polskiego patriotyzmu? Użyj dwóch argumentów, którymi uzasadnisz swoje stanowisko.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Test I – Rozwiązania zadań i schemat punktowania

Numer zadania	Prawidłowa odpowiedź	Liczba punktów	Kryteria
1.	P, F	1	1 pkt – wskazanie obu poprawnych odpowiedzi 0 pkt – wskazanie jednej poprawnej lub obu niepoprawnych odpowiedzi
2.	C	1	1 pkt – wskazanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – wskazanie niepoprawnej odpowiedzi
3.	A i D	1	1 pkt – wskazanie obu poprawnych odpowiedzi 0 pkt – wskazanie jednej poprawnej lub obu niepoprawnych odpowiedzi
4.	B	1	1 pkt – wskazanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – wskazanie niepoprawnej odpowiedzi
5.	a) emocje Sztettera: np. strach, oszołomienie b) emocje uczniów: np. zaciekawienie, przejęcie	2	1 pkt – poprawne nazwanie dwóch emocji Sztettera 1 pkt – poprawne nazwanie dwóch emocji uczniów 0 pkt – poprawne nazwanie jednej emocji Sztettera/uczniów
6.	Np. Obserwując zachowania profesora Sztettera, można go nazwać konformistą – mimo że jest Polakiem, nauczycielem języka polskiego, poddaje się działaniom rusyfikacyjnym. Boi się mówienia o literaturze polskiej (dlatego tak nerwowo reaguje na recytację Zygiera), prowadzone przez niego lekcje są nudne. Jego działania wynikają z lęku i próby zabezpieczenia bytu rodzinie, ale nie usprawiedliwia to faktu, że prezentuje on postawę konformizmu wobec władz szkolnych.	3	3 pkt – sformułowanie odpowiedzi z odwołaniem się do fragmentu, całości lektury i podanej definicji 2 pkt – sformułowanie odpowiedzi z odwołaniem się do fragmentu lektury i podanej definicji 1 pkt – sformułowanie odpowiedzi bez odwołania się do fragmentu LUB całości lektury LUB podanej definicji
7.	a) znaczenie dosłowne: np. nawiązanie do sceny, kiedy Marcin rzuca ukochanej mamie gałązkę bzu na kolana b) znaczenie metaforyczne – np. kwitnąca gałązka to zapowiedź wiosny, czyli odradzania się życia – w kontekście lektury to odradzanie się uśpionego do tej pory patriotyzmu	2	1 pkt – odczytanie znaczenia dosłownego 1 pkt – odczytanie znaczenia metaforycznego
8.	Np. W moim rankingu <i>Szyfowe prace</i> zajmują środkowe miejsce. Po pierwsze, podoba mi się w książce to, że dzięki niej poznajemy realia XIX-wiecznej szkoły, a co ważniejsze – okazuje się, że niewiele się pod tym względem zmieniło do dzisiaj (nadawanie przezwisk, hałasowanie, węgry, czasami nudne, a czasami ciekawe lekcje itp.). Po drugie – tym, co zadecydowało, że powieść Żeromskiego nie znalazła się w moim rankingu wyżej, jest to, że trudność sprawiło mi czytanie tekstu, ze względu na liczne wtręty z języka rosyjskiego i archaizmy.	2	2 pkt – określenie swojego stanowiska i uzasadnienie go dwoma argumentami 1 pkt – określenie swojego stanowiska i uzasadnienie go jednym argumentem 0 pkt – określenie swojego stanowiska i nieuzasadnienie go, brak odpowiedzi
9.	B, A, B	1	1 pkt – wskazanie trzech poprawnych odpowiedzi 0 pkt – wskazanie dwóch lub jednej poprawnej odpowiedzi, wskazanie trzech niepoprawnych odpowiedzi
10.	A i C	1	1 pkt – wskazanie obu poprawnych odpowiedzi 0 pkt – wskazanie jednej poprawnej lub obu niepoprawnych odpowiedzi

11.	<p>Serdecznie zapraszam Koleżanki i Kolegów z klas siódmych i ósmych na wykład profesora Andrzeja Madalińskiego, wybitnego historyka, poświęcony wspólnemu patriotyzmowi. Będzie miał on miejsce 20 października br. o godz. 15.00 w auli naszej szkoły.</p> <p>Zachęcam do uczestnictwa w tym wydarzeniu – dzięki niemu dowiemy się, jak dzisiaj można być patriotą, po drugie – będziemy mieli okazję zadać nurtujące nas w tym zakresie pytania i uzyskać odpowiedzi od uznanego autorytetu.</p> <p>Pokażmy naszemu Gościowi, że my młodzi chcemy wiedzieć, jak dziś można okazywać swe przywiązanie do ojczyzny!</p> <p style="text-align: right;">Anna Litowska Przewodnicząca Samorządu Szkoły</p>	3	<p>Treść i forma: 2 pkt – treść zgodna z poleceniem, uwzględniona zachęta do czynnego uczestnictwa w spotkaniu w postaci dwóch argumentów; uwzględnionych 5 elementów dotyczących formy: kto zaprasza? kogo zaprasza? na co zaprasza? kiedy się odbywa wykład? gdzie się odbywa? 1 pkt – treść zgodna z poleceniem, uwzględniona zachęta do czynnego uczestnictwa w spotkaniu w postaci dwóch argumentów; uwzględnione 4 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa wykład? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa? 0 pkt – treść niezgodna z poleceniem ALBO brak argumentów ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko 3 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa wykład? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa wykład?</p> <p>Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna: 1 pkt – łącznie nie więcej niż dwa błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne). 0 pkt – łącznie trzy lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych).</p>
12.	<p>Np. Magdalena Goetz porusza w swoim tekście temat patriotyzmu jako pojęcia o bardzo szerokiej definicji. Autorka stawia tezę, że różni ludzie różnie je interpretują. Przestrzega przed rozumieniem patriotyzmu jako poczucia wyższości, wrogości i nienawiści wobec innych narodów i kultur.</p> <p>Wysnuwa wniosek, że należy uczyć dzieci, jak właściwie pojmować to pojęcie.</p>	2	<p>2 pkt – poprawne określenie tematu i tego, co na ten temat powiedziano w tekście; zachowanie właściwego poziomu uogólnienia. 1 pkt – poprawne określenie tematu i tego, co na ten temat powiedziano w tekście; zaburzony poziom uogólnienia. 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.</p>
13.	P, P	1	<p>1 pkt – wskazanie obu poprawnych odpowiedzi 0 pkt – wskazanie jednej poprawnej lub obu niepoprawnych odpowiedzi</p>
14.	B	1	<p>1 pkt – wskazanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – wskazanie niepoprawnej odpowiedzi</p>
15.	2 A	1	<p>1 pkt – wskazanie obu poprawnych odpowiedzi 0 pkt – wskazanie jednej poprawnej lub obu niepoprawnych odpowiedzi</p>
16.	<p>1. ksenofobii, szowinizmu, patriotą, krajom, narodom, rangi, tradycję 2. Trzeba uczyć dzieci i młodzież, czym różni się patriotyzm od poczucia wyższości nad innymi narodami.</p>	2	<p>1 pkt – uzupełnienie wszystkich luk prawidłowymi formami wskazanych rzeczowników oraz ich właściwy zapis 1 pkt – przekształcenie zdania pojedynczego na zdanie złożone.</p>
17.	A i D	1	<p>1 pkt – wskazanie obu poprawnych odpowiedzi 0 pkt – wskazanie jednej poprawnej lub obu niepoprawnych odpowiedzi</p>
18.	<p>Np. Skawiński, bohater <i>Latarnika</i> Henryka Sienkiewicza, pojmował patriotyzm nie tylko jako walkę o ojczyznę. Co prawda bił się za Polskę – brał czynny udział w powstaniu listopadowym, ale gdy musiał opuścić jej terytorium i udać się na tułaczkę, nie zapomniał o niej. Szukał informacji o Polsce w zagranicznej prasie, bardzo wzruszył się, gdy otrzymał polską książkę</p>	2	<p>2 pkt – sformułowanie odpowiedzi na pytanie z użyciem dwóch argumentów. 1 pkt – sformułowanie odpowiedzi na pytanie z użyciem jednego argumentu. 0 pkt – brak odpowiedzi na pytanie i/lub brak argumentów.</p>

19.	Zgadzam się z opinią autora mema – często nie wierzymy w nas jako Polaków, zakładamy z góry, że coś nam się nie uda. Takie zachowanie obserwujemy m.in. przed meczami lub innymi rozgrywkami – gdy myślimy, że przegramy, chociaż wszyscy kibicujemy naszym sportowcom. Po drugiej kochamy Polskę, ale często na nią narzekamy. Wydaje nam się, że w innych krajach żyje się lepiej.	2	<p>2 pkt – sformułowanie odpowiedzi na pytanie z użyciem dwóch argumentów.</p> <p>1 pkt – sformułowanie odpowiedzi na pytanie z użyciem jednego argumentu.</p> <p>0 pkt – brak odpowiedzi na pytanie i/lub brak argumentów.</p>
20.	<p>Temat 1. Rudy i ksiądz Robak – dwaj patrioci</p> <p>Rudy – Janek Bytnar – nigdy nie spodziewał się, że przyjdzie mu się spotkać z Jackiem Soplicą. No chyba że w trakcie lektury <i>Pana Tadeusza</i>...</p> <p>Idąc warszawską ulicą, nagle spostrzegł dziwną postać w mnisim habicie, z twarzą zakrytą kapturem. Nie dziwił go ten strój – domyślał się, że to jakiś łącznik usiłuje przekazać rozkazy od dowództwa żołnierzom lub partyzantom. Jednak nieco zaskoczył go „staroświecki” wygląd mnicha. Ryzykując wiele, postanowił do niego podejść.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Dzień dobry, czy brat kogoś szuka? – przywitał się z zakonnikiem. – Chyba zabłądziłem... – wyszeptał nieco zdezorientowany człowiek w średnim wieku. Gdy podniósł głowę, Rudy zobaczył na jego policzku bliznę. Czyżby? – Kogoś mi ksiądz przypomina... – zaczął niepewnie. – Kogo? – zdziwił się mnich. – Bohatera jednego z najważniejszych polskich dzieł, <i>Pana Tadeusza</i> Adama Mickiewicza – wyjaśnił chłopak. Zakonnik drgnął, a potem przyłożył palec do ust. – Ciii... Tak, to ja, Jacek... – Jacek? – Rudy niemal krzyknął. – Co ty tu robisz? – Zostałem wysłany z misją. Podobno źle się u was dzieje – objaśnił zdumionemu chłopakowi. – Tak. Trwa wojna. Polska jest pod okupacją. Ale nie poddajemy się. Pokazujemy Niemcom, że nasza ojczyzna nie ulegnie. Działamy w ramach Małego Sabotażu. Wybijamy szyby fotografom, którzy współpracują z Niemcami, rysujemy na murach kotwice – znak Polski Walczącej, żółwie – symbole powolnej pracy, zrywamy niemieckie flagi, a wieszamy polskie, piszemy slogany na ścianach, np. „Tylko świnie siedzą w kinie”... – wyliczał działania Rudy. – Czyli walczyacie z okupantem na różne sposoby? – dopytywał Jacek. – Tak, planujemy nawet akcje dywersyjne. – Za moich czasów też musieliśmy działać w ukryciu. Przygotowywaliśmy powstanie, czekaliśmy na wojska Napoleona. – Pamiętam, czytałem o tym w epepei. – Popatrz, jak wiele nas łączy. I wy, i ludzie z mojej epoki, różnymi sposobami chcieliśmy odzyskać wolną ojczyznę. Nam się udało, wam też musi – po tych słowach postać Jacka rozplynęła się nagle we mgle. – Oby twoje słowa były prorocze – mruknął Rudy. – Będziemy walczyć! <p>Oceniania do tematu 1. Realizacja tematu wypowiedzi:</p> <p>2 pkt Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.</p> <p>1 pkt Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB W pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.</p> <p>0 pkt Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).</p> <p>Elementy twórcze:</p> <p>5 pkt Funkcjonalna narracja. Logiczny układ zdarzeń. Urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 6 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja. Twórcze wykorzystanie treści lektury.</p> <p>4 pkt Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.</p> <p>3 pkt Funkcjonalna narracja. Logiczny układ zdarzeń. Prosta fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 4 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja.</p> <p>2 pkt Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.</p> <p>1 pkt Narracja częściowo funkcjonalna. Dopuszczalne usterki w logicznym układzie zdarzeń. Prosta fabuła.</p> <p>0 pkt Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.</p>		

Kompetencje literackie i kulturowe:

2 pkt Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). Poprawność rzeczowa.

1 pkt Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.

0 pkt Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

Kompozycja tekstu:

2 pkt Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. Graficznie wyodrębnione akapity. Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.

1 pkt Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. Graficznie wyodrębnione akapity. Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.

0 pkt Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

Styl:

2 pkt Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. Jednolity.

1 pkt Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.

0 pkt Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

Język:

Poprawność środków	Nie więcej niż 2 błędy językowe	3–4 błędy językowe	5–6 błędów językowych	7–9 błędów językowych	10 lub więcej błędów językowych
Szeroki zakres środków językowych, tzn. <ul style="list-style-type: none"> • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu. 	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
Zadowalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu.	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Ortografia:

2 pkt Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.

1 pkt 2–3 błędy ortograficzne.

0 pkt 4 lub więcej błędów ortograficznych.

Interpunkcja:

1 pkt Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.

0 pkt 6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uwagi dodatkowe:

1. Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator oceni ją na 0 pkt.

2. Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator przyzna 0 pkt.

3. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 pkt.

4. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 pkt.

5. Jeżeli wypowiedź zawiera 180 słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: realizacji tematu wypowiedzi, elementów twórczych/elementów retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.

Temat 2.

Czasami Polska „krwawi, boli”

Ojczyzna to piękne słowo. Kojarzy nam się z Polską – krajem, w którym się urodziliśmy, gdzie mieszkamy, chodzimy do szkoły. Poznajemy jej tradycję, kulturę, zwiedzamy różne miejsca – i często zachwycamy się jej pięknem. Jednak z historii wiemy, że czasami nasza ojczyzna krwawi i boli i że musimy stawić temu czoła. Bycie patriotą nie zawsze jest łatwe. Dowody na to znajdziemy w naszych lekturach.

W pierwszym argumencie odwołam się do książki *Kamienie na szaniec* Aleksandra Kamińskiego. Zostały w niej opisane losy trzech chłopaków – Alka, Rudego i Zośki, postaci autentycznych – harcerzy, którzy w 1939 r. mieli wiele planów na przyszłość. Tymczasem 1 września wybuchła wojna. Zamiast podjąć wymarzone studia, zdecydowali, że czynnie włączą się w działania na rzecz wyzwolenia Polski spod niemieckiej okupacji. Związali się m.in. z Małym Sabotażem, podejmowali działania dywersyjne. Wykazywali się wielką odwagą, np. gdy zrywali niemieckie flagi lub gdy Alkowi udało się ściągnąć niemiecką tablicę z pomnika Kopernika (w przypadku złapania ich na tych działaniach mogli zostać skazani na śmierć). W ich przypadku bycie patriotą nie było łatwe – przyplacili życiem swe bohaterstwo i ofiarność. Rudy został skatowany przez gestapowców, Alek – śmiertelnie ranny podczas Akcji pod Arsenałem, a Zośka – zastrzelony podczas ataku na posterunek żandarmerii w Sieczechach. Ich ofiara dla ojczyzny naprawdę była krwawa.

Podobnie wielką ofiarnością wykazał się Konstanty Ordon – też postać historyczna, bohater utworu Adama Mickiewicza *Reduta Ordona*. Dla niego także służba Polsce nie okazała się łatwa. Mimo ogromnej przewagi wrogich wojsk dzielnie bronił dostępu do stolicy Warszawy owdładniętej powstaniem listopadowym. To on postanowił wysadzić redutę, by nie oddać Moskalom znajdującej się wewnątrz niej amunicji. Swą miłość do ojczyzny również przyplacił życiem.

Podobnych przykładów, gdy ojczyzna krwawi i boli, jest w literaturze więcej. Wszystkie one dowodzą, że ojczyzna to wielki obowiązek, a bycie patriotą nie jest łatwe i wymaga czasami przelania krwi za Polskę. Mam nadzieję, że udało mi się potwierdzić postawioną przeze mnie tezę. Na szczęście żyjemy w takich czasach, że nie jest to konieczne. I oby jak najdłużej tak było.

Kryteria oceniania do tematu 2.

Realizacja tematu wypowiedzi:

- 2 pkt** Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
- 1 pkt** Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB W pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
- 0 pkt** Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).

Elementy retoryczne:

- 5 pkt** Pogłębiona argumentacja. Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.
- 4 pkt** Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
- 3 pkt** Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
- 2 pkt** Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
- 1 pkt** Podjęta próba argumentowania.
Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
- 0 pkt** Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

Kompetencje literackie i kulturowe:

- 2 pkt** Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). Poprawność rzeczowa.
- 1 pkt** Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzy-

stanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.

0 pkt Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

Kompozycja tekstu:

2 pkt Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. Graficznie wyodrębnione akapity.

Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.

1 pkt Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. Graficznie wyodrębnione akapity.

Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.

0 pkt Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

Styl:

2 pkt Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. Jednolity.

1 pkt Sporadyczne usterki w odpowiedności ORAZ/LUB jednolitości stylu.

0 pkt Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

Język:

Poprawność środków	Nie więcej niż 2 błędy językowe	3–4 błędy językowe	5–6 błędów językowych	7–9 błędów językowych	10 lub więcej błędów językowych
Zakres środków					
Szeroki zakres środków językowych, tzn. <ul style="list-style-type: none"> • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu. 	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
Zadawalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu.	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Ortografia:

2 pkt Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.

1 pkt 2–3 błędy ortograficzne.

0 pkt 4 lub więcej błędów ortograficznych.

Interpunkcja:

1 pkt Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.

0 pkt 6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uwagi dodatkowe:

1. Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, egzaminator oceni ją na 0 pkt.
2. Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź egzaminator przyzna 0 pkt.
3. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 pkt.
4. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 pkt.
5. Jeżeli wypowiedź zawiera 180 słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: realizacji tematu wypowiedzi, elementów twórczych/ elementów retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.